

ЛІМФОМА ДРІБНИХ ТВАРИН: ПОШИРЕННЯ, ЕТІОЛОГІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ

Кулаксіз Д. В.,

здобувач вищої освіти ступеня магістр,

Роша Л. Г.,

д. мед. н., професор

Одеський державний аграрний університет,

м. Одеса, Україна

Кулаксіз Д. В.,

Москаленко А. Є.,

вихованці гуртка «Біологія тварин з основами ветеринарної

медицини» Одеського обласного гуманітарного центру

позашкільної освіти та виховання,

м. Одеса, Україна

Актуальність проблеми. Пухлина – це аномальна маса тканини, ріст якої перевищує та не узгоджується з нормальною тканиною і зберігається таким же надмірним після припинення дії подразників, які викликали зміну. Загальна класифікація пухлин передбачає два типи росту клітин: доброякісні та злоякісні.

Лімфома чи лімфосаркома – це група новоутворень, які походять з лімфоретикулярної тканини. У тяжких випадках лімфом, виявляються клінічні ознаки, такі як млявість, втрата ваги та зниження резистентності організму. Ветеринарні онкологи вважають, що у дрібних тварин є породна схильність і визначають, що найчастіше хворіють на лімфому чистопородні тварини. Почастішали випадки розвитку аліментарної форми лімфоми, яка виникає при зміні годування тварин; виявлено ймовірний зв'язок між запальними захворюваннями кишечника і аліментарною формою лімфоми [1–6].

Мета роботи: проведення аналізу поширення пухлин у домашніх тварин в умовах міста Одеси.

Матеріали і методи досліджень. Збір анамнезу життя та хвороби тварин, огляд та пальпація поверхневих лімфатичних вузлів, гематологічні дослідження проводили впродовж два роки (січень 2022 – січень 2024 роки). З метою відбору тканинного матеріалу з уражених лімфатичних вузлів проводили цитологічні дослідження (тонкоголова аспіраційна пункційна біопсія). З підозрою на лімфому було обстежено 116 тварин (24 коти та 92 собаки), віком від 1 до 12 років.

Результати досліджень. При лімфомі відмічаються зміни лімфоцитів та їх неконтрольований ріст. Змінені лімфоцити починають поширюватися по всьому тілу з моменту їх появи. Симптоматика лімфом майже однакова: анорексія, зниження маси тіла, асцит, задишка,

полідипсія, поліурія, гарячка, анемія, кровотеча з носових ходів, сепсис. У собак описано більше 30 різних типів відомих собачих лімфом, але є чотири найпоширеніші типи:

- *мультицентрична лімфома* – відмічається загальне і швидке збільшення лімфатичних вузлів у собак – 67,39 % (62 тварини), у котів 45,83 % (11 тварин);

- *аліментарна лімфома* – друга за поширенням форма, на неї припадає до 14 % лімфом у собак (13 тварин) та 21 % у котів (5 тварин), симптоми мають зв'язок з ураженням ШКТ тварин;

- *лімфома середостіння* – рідкісна як у собак, так і у котів, відмічали збільшення тимусу і лімфатичних вузлів грудної клітки;

- *екстранодальна лімфома* – найчастіше уражається шкіра, але можуть відмічатися ураження нирок, легень та ЦНС.

Лімфоми як у собак, так і у котів зустрічаються часто і займають третє місце після доброякісних і злоякісних пухлин молочної залози та шкіри; не відмічено статеву схильність до цього виду пухлин; виникають у тварин будь якого віку, але найчастіше у віці від 4 до 10 років. Основними причинами є фактори, що здатні впливати на імунну систему – переважають РНК-віруси та ДНК- віруси, а також хімічні сполуки.

Лімфоми можуть виникнути у тварин різних порід як у собак, так і у котів:

- *у собак* – ротвейлери, бульмастифи, боксери, бульдоги золотисті ретривери, такси;

- *у котів* – бенгальська, абіссінська, сіамська, британська.

В патогенезі розвитку лімфом виділяють чотири стадії:

I стадія – збільшенням одного лімфатичного вузла, в більшості випадків, господарі на початку захворювання цього не помічають (майже у 87 % випадків);

II стадія – збільшуються лімфатичні вузли одного регіону тіла, помічають зміни в поведінці тварин майже 48 % господарів;

III стадія – відмічається розвиток загальної лімфаденопатії, зміни загального стану помічають вже 96 % господарів;

IV стадія – збільшуються всі лімфатичні вузли як поверхневі, так і лімфатичні вузли внутрішніх органів, стан тварини вже оцінюється як тяжкий.

Цитологічними дослідженнями пунктатів з уражених лімфатичних вузлів виявили мономорфну популяцію лімфоїдних бластів, відсутність дрібних лімфоцитів та нейтрофілів. Таким чином, підтверджується попередній діагноз – лімфома. Лімфотичні гранульоми мали вигляд вузликів діаметром від 1,0 до 4,5 см, складаються з анапластичних мононуклеарних клітин, що мали еозинофільну цитоплазму, великі ядра.

Висновки. 1. Лімфома – це найпоширеніша гемопоетична неоплазія у тварин і є прогресуючою смертельною хворобою, що розвивається внаслідок швидкого, шкідливого росту лімфоцитів.

2. Етіологія лімфом недостатньо вивчена, але основними факторами розвитку є вірусна інфекція, забруднення навколишнього середовища хімічними канцерогенними речовинами, порушення функції імунної системи.

3. При прогресуванні захворювання лімфатичні вузли значно збільшуються, стають нерухомими, справляють тиск на оточуючі їх тканини та органи, грубо порушуючи їх функцію. Тварини виявляють неспокій.

4. У тварин розвиток лімфоми залежить від місця локалізації та генералізації пухлинного процесу. Найчастіше новоутворення має розвиток у старих тварин з надмірною вагою.

Література

1. Абдул, М. В., Коренева, Ж. Б., & Телятніков, А. В. (2021). Лімфома дрібних тварин: поширення, етіологія, патоморфологія. *Актуальні питання судової ветеринарії, морфології та патоморфології: тези доповідей Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*. (м. Одеса, 17–18 червня 2021 р.). (39–41). Одеса: ОДАУ.
2. Samoiliuk, H. V., Bily, D. D., Koziy, M. S., & Samoiliuk, V. V. (2023). Epidemiological and clinical features of canine lymphoma. *Bulletin of Sumy National Agrarian University. The Series: Veterinary Medicine*, (4 (59), 59–64. doi: 10.32845/bsnau.vet.2022.4.9
3. Koreneva, Z., Ushakov, O., Khimych, M., & Naidich, O. (2020). Paraneoplastic syndromes and complications after chemotherapy in small animals. *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*, 96. doi: 10.37000/abbsl.2020.96.02
4. Пархоменко, К. Ю., & Звенігородська, Т. В. (2021). Клінічний випадок лімфоми у кішки. *Актуальні проблеми незаразної патології тварин: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції (22 квітня 2021 року м. Полтава)*. (57–59). Полтава.
5. Sukmansky, O., & Ulyzko, S. (2020). Contemporary classification of hemopoietic neoplasia. *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*, 97. doi: 10.37000/abbsl.2020.97.06
6. Shevchik, R. S., & Samoilyuk, H. V. (2020). Diagnostic features of canine lymphoma (a review). *Theoretical and Applied Veterinary Medicine*, 8(2), 86–95. doi: 10.32819/2020.82012

Бібліографічний опис для цитування: Кулаксіз Д. В., Роша А. Г., Кулаксіз Д. В., Москаленко А. Є. Лімфома дрібних тварин: поширення, етіологія, особливості діагностики. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2024 року м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 36–38.

Copyright © The Author(s). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>.